

Załącznik do Uchwały

Nr.....

Rady Gminy Zamość

z dnia

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027**

Spis treści

WSTĘP.....	3
Podstawa prawna.....	4
Diagnoza społeczna.....	5
Analiza SWOT	7
Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie gminy Zamość	9
Cele programu.....	11
Koordinator oraz realizatorzy programu	14
Podsumowanie	17

WSTĘP

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podobnie jak w poprzednich latach jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Zamość od 2011 roku.

Celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko, a przede wszystkim wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych. Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań jest obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków.

Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art.18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką, a dziecko i rodzina wymagają wsparcia i szczególnej troski i ochrony Rzeczypospolitej Polskiej. Rodzina pomimo zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci nadal jest najlepszym środowiskiem, w którym powinien wychowywać się człowiek w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W rodzinach przeżywających trudności, tam gdzie występują dysfunkcje, widoczne są problemy rzutujące na harmonijny rozwój dziecka. Te problemy wiążą się z dezintegracją rodziny, a wśród powodów i czynników, które składają się na ten proces wymienić należy: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, bezrobocie, niezaradność życiowa członków rodziny, brak perspektyw na przyszłość, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także problem alkoholowy jednego lub obojga rodziców, nadużywanie środków odurzających, stosowanie przemocy, karalność sądowa, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych. Zazwyczaj te niekorzystne sytuacje w rodzinie występują jednocześnie.

Rodziny dysfunkcyjne powodują potrzebę stałego monitoringu przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawicieli innych instytucji. Praca z rodziną przeżywającą trudności winna opierać się na współpracy z jej otoczeniem, krewnymi, ale też na zapewnieniu rodzinie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Niniejszy Program zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu

pomocy dla rodzin. Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów.

Podstawa prawna

- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r., 1465 ze zm.)
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.)
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz.U. z 2025r., poz. 49)
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.)
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2024r. poz. 1829)

Diagnoza społeczna

Gmina Zamość jest gminą wiejską, jednak już ze znaczną zabudową o charakterze podmiejskim. Bliskość miasta Zamość, dobrze rozwinięta sieć dróg, dogodna komunikacja oraz rozwinięta infrastruktura techniczna powodują duży ruch budowlany i migracje ludności z miasta na obszary wiejskie z zabudową podmiejską.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba mieszkańców uległa niewielkiemu zwiększeniu.

W roku 2022 liczba wynosiła 23 770 osób, w 2023r. 23 878 osób, natomiast w 2024 r. już 23 982 osób.

Na terenie gminy znajdują się instytucje takie jak: 11 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi, 1 Zespół szkoły podstawowej i przedszkola, Gminny Ośrodek Kultury, 1 biblioteka z 7 filiami, 3 ośrodki zdrowia. Urząd Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej znajduje się na terenie miasta Zamość.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą danych osób i rodzin korzystających ze świadczeń oraz z innych form wsparcia realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu.

Na koniec 2024r. liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej wyniosła 271 rodzin, 625 osób w tych rodzinach, została udzielona pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej dla 184 rodzin, 456 osób w tych rodzinach, liczba rodzin otrzymujących świadczenie rodzinne wyniosła 490 rodzin, liczba rodzin otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego wyniosła 79 rodzin, liczba osób – 104. W 2024 roku 17 rodzin było objętych wsparciem asystenta rodziny.

Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zamościu wynika, że na 31.12.2024 roku zarejestrowanych jako bezrobotnych było 656, w tym 311 kobiet, mężczyzn 345, z prawem do zasiłku dla bezrobotnych było 114 osób.

Kiedy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu ustalono, że 20 dzieci z terenu Gminy Zamość (stan na 31.12.2024 r.) przebywa w pieczy zastępczej, w tym:

- a) w rodzinach zastępczych spokrewnionych 6 dzieci,
- b) rodzina zastępcza niezawodowa 1 dziecko
- c) w rodzinie zastępczej zawodowa 7 dzieci,
- d) w placówce opiekuńczo-wychowawczej 6 dzieci.

Rodziny przeżywające trudności w obszarach opiekuńczo – wychowawczych, niezaradne życiowo to przede wszystkim beneficjenci pomocy społecznej. Analizując powody niezaradności, trudno tego nie łączyć ze zjawiskiem bezrobocia, przemocy domowej, problemami z wypełnianiem ról społecznych.

Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji materialnej		2024 roku	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo		68	133
Sieroctwo		0	0
Bezdomność		9	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność		31	166
Bezrobocie		110	280
Niepełnosprawność		114	239
Długotrwała choroba		100	176
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		35	119
W tym:	rodziny niepełne	11	34
	rodziny wielodzietne	10	57
Alkoholizm		5	7
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		4	7
Zdarzenia losowe		3	11
Sytuacja kryzysowa		0	0

Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Zamość to zadania, którymi zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu. Działania pracowników socjalnych i asystentów rodziny mają charakter interdyscyplinarny i powiązane są we współpracy z Urzędem Gminy w Zamościu, Komendą Miejską Policji w Zamościu, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, sądem., itp.

Analiza SWOT

W konstruowaniu niniejszego Programu zastosowano analizę **SWOT**, która przedstawia diagnozę systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Gminie Zamość. Pozwala zidentyfikować jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowane działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wykwalfikowana kadra pracownicza - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników GOPS, - zatrudnianie asystentów rodziny pozwalające na intensyfikację działań pomocowych rodzinom wymagającym wsparcia, - funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, - powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, - dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog) dla rodzin przeżywających trudności życiowe, dysfunkcyjnych, - realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, - funkcjonowanie na terenie gminy placówek służby zdrowia, - dostęp do placówek oświatowych na	- niski poziom aktywności i gotowości ze strony społeczności lokalnej do współpracy - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin oraz niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc rodzinie, - niechęć do współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości ze strony instytucji, - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - odrzućenie autorytetu nauczyciela, szkoły, - ograniczony dostęp do specjalistów, np.: psychiatrów dziecięcych, psychologów, terapeutów, - ograniczenia finansowe i organizacyjne związane z powoływaniem rodzin wspierających, - wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - wyuczona bezradność i roszczeniowość ,uzależnienie od pomocy finansowej oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie

terenie Gminy Zamość	rozwiązywania problemów, - dysproporcje ekonomiczne i intelektualne, - wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost jakości życia mieszkańców gminy Zamość, - zmniejszenie liczby rodzin korzystających wyłącznie z finansowej pomocy ze strony Ośrodka, - szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin, - wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży m.in. poprzez funkcjonowanie świetlic środowiskowych, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - rozwój zdalnych form wsparcia, - rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.	- stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne, - niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - rozpad związków (separacje rozwody, wyjazdy za granicę), - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, - uzależnienia wśród członków rodziny, - rosnąca liczba zadań do realizacji przy braku lub niewystarczającym poziomie dofinansowania zadań, - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi, - uzależnienie od pomocy finansowej, - wzrost cen i usług, który w rezultacie odbija się na jakości życia rodzin - wypalenie zawodowe kadry działającej na rzecz dzieci i rodzin.

Zasoby i możliwości rozpoznane na terenie gminy Zamość

1. Na terenie gminy funkcjonuje jedenaście szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi w miejscowościach: Mokre, Wólka Wieprzecka, Żdanów, Białowola, Sitaniec, Borowina Sitaniecka, Płoskie, Wysokie, Lipsko, Zawada, Pniówek oraz Zespół Szkoły podstawowej i przedszkola w Kalinowicach.
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny powołany został zarządzeniem Wójta Gminy Zamość. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji i sądu. Podstawowym zadaniem Zespołu jest analiza problemu przemocy domowej, diagnozowanie sytuacji, inicjowanie działań niwelujących negatywne sytuacje, monitoring środowisk zagrożonych przemocą. Podstawowym narzędziem pracy jest indywidualny plan działań na rzecz osób zagrożonych przemocą, opracowany na posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych. Gminny Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
3. Na terenie Gminy Zamość funkcjonują trzy Ośrodki Zdrowia które realizują działania w zakresie profilaktyki i zapobiegania negatywnym skutkom na rzecz ochrony zdrowia dzieci i rodzin. Bardzo dobra współpraca z lekarzami rodzinnymi oraz pielęgniarkami środowiskowymi przekłada się na efektywność działań.
4. Komenda Miejska Policji w Zamościu współpracuje z pracownikami pomocy społecznej oraz pedagogami szkolnymi. Istotą są działania edukacyjne i osłonowe adresowane do dzieci i młodzieży. Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji podejmują interwencje w sytuacjach zgłaszanej przemocy domowej.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zamościu realizuje zadania w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Działania jakie podejmują członkowie Komisji mają na celu zwiększenie świadomości osób zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, dróg poszukiwania pomocy i wsparcia, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie negatywnych skutków problemu uzależnienia od alkoholu czy też środków psychotropowych. Członkowie Komisji współpracują z kadrą pedagogiczną placówek oświatowych, ośrodka pomocy społecznej w zakresie realizacji wypoczynku letniego, programów profilaktycznych.

Instytucją, która na co dzień współpracuje z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, przeżywającymi trudności w wypełnianiu ról społecznych, borykającymi się z innymi dysfunkcjami jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu. W ramach pracy socjalnej pracownicy udzielają beneficjentom pomocy w zakresie realizacji podstawowych funkcji społecznych, wspierają w czynnościach dnia codziennego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i dobra dzieci. W pracy z rodziną wykorzystuje się wiele metod i narzędzi, które pozwalają na

wzmacnianie tych rodzin w ich codziennym życiu.

Asystent rodziny

Asystent rodziny ma na celu motywowanie oraz wspieranie rodziców w prowadzonych przez nich działaniach z zakresu wychowawczego oraz opiekuńczego, jest również podmiotem pomocnym w kontekście kreowania umiejętności posiadanych przez członków rodziny w zakresie rozwiązywania przez nich problemów oraz pokonywania trudności. Asystent również analizuje postępy, jakie zachodzą w rodzinie oraz ocenia skuteczność wykonywania planu.

Głównym oraz podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, by dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych.

Powyżej wskazane zostało główne zadanie realizowane przez asystenta rodziny, oprócz tego asystent wykonuje również zadania bardziej szczegółowe, do których zaliczyć można między innymi:

- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów w rodzinie:
 - a) wychowawczych;
 - b) psychologicznych;
 - c) społecznych;
 - d) socjalnych;
 - e) zawodowych.
- dążenie do poprawy warunków życia rodzin;
- zachęcanie rodzin do możliwości korzystania także z innych form pomocy;
- towarzyszenie rodzinom o charakterze dysfunkcyjnym;
- dążenie do wzmacniania więzi w rodzinach;
- utrzymywanie stałych relacji z rodzinami;
- sporządzanie planu pomocy;
- prowadzenie właściwej dokumentacji;
- sporządzanie opinii dotyczących rodziny;
- prowadzenie konsultacji o charakterze indywidualnym;
- podejmowanie interwencji;
- diagnozowanie problemów;
- motywowanie do działań;
- podejmowanie współpracy z innymi podmiotami pomocniczymi oraz wspierającymi;
- dążenie do integracji rodziny ze środowiskiem.

Warto wspomnieć również o tym, że szczegółowe cele i zadania, jakie przyświecają pracy asystenta rodziny są również określone w standardach świadczenia pracy, do szczególnych zadań

zalicza się także pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych rodziny, kreowanie warunków umożliwiających wzrost umiejętności opiekuńczych oraz wychowawczych w rodzinie, motywowanie i wspieranie członków rodziny w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, propagowanie aktywizacji zawodowej w rodzinach, motywowanie do wzrostu umiejętności o charakterze społeczno – socjalnym, propagowanie kultury nauki, wspieranie w działaniach z zakresu zdobywania wykształcenia.

Cele programu

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Zamość, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji,
2. wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
3. podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Cele realizowane będą poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej –stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Poniższa tabela prezentuje działania zawierające się w poszczególnych celach szczegółowych, realizatorów oraz wskaźniki osiągnięcia zamierzonego celu:

Cel szczegółowy 1		
Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji		
DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1. Udzielenie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba rodzin objęta pomocą społeczną i korzystająca z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
2. Zapewnianie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba osób korzystających z posiłków w ramach Programu

posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”		
3. Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 800 plus”	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Liczba osób objętych wsparciem
4. Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, prawnego, w zakresie uzależnień dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu, Punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób korzystających z poradnictwa oraz liczba udzielonych porad
5. Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba osób objętych wsparciem
6. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu, placówki oświatowe, NZOZ w Gminie Zamość	Liczba dzieci objętych wsparciem
7. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zamościu, Punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem	Liczba osób objętych wsparciem
8. Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny

Cel szczegółowy 2 Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze		
DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1. Zapewnienie usługi asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2. Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych wsparciem
3. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba rodzin objętych wsparciem
4. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem uzależnienia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba rodzin objętych wsparciem
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej w celu zapobiegania umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu, pedagogi szkolni, kuratorzy sądowi	Liczba dzieci i rodzin objętych wsparciem

Cel szczegółowy 3 Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny		
DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1. Podnoszenie kompetencji poprzez udział w szkoleniach członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
2. Zapewnienie dostępu do szkoleń dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba szkoleń, liczba osób biorących udział w szkoleniu
3. Udzielanie informacji o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji oraz o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamość, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji, liczba rodzin objętych wsparciem
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu	Liczba organizacji i instytucji współpracujących

Koordynator oraz realizatorzy programu

Koordynatorem programu jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zamościu.

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zamościu współpracujący z:

1. pracownikami placówek oświatowych;
2. Urzędem Gminy w Zamość (właściwe stanowiska);
3. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zamościu;
4. Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym;
5. Punktem Wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
6. Komendą Miejską Policji w Zamościu (dzielnicowi);
7. Przedstawicielami służby zdrowia;
8. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu;

9. Sądem Rejonowym w Zamościu (kuratorami zawodowymi i społecznymi);
10. Instytucjami kultury;
11. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zamościu
12. Klubami i organizacjami sportowymi;
13. Innymi instytucjami i podmiotami publicznymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Przy realizacji działań podmioty i partnerzy powinni kierować się ideą wsparcia rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji, w pokonywaniu barier i trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo – wychowawczych. Dobro rodziny i dziecka ma stanowić najważniejszy cel w przywróceniu zdolności do wypełniania funkcji rodzicielskich. Podejmowane działania powinny uwzględniać zrozumienie dla indywidualnych potrzeb dziecka, jego postrzegania otaczającego świata, ufności i wiary w dorosłych.

Realizacja Programu została zaplanowana na lata 2025 – 2027. Jest to dokument otwarty, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

Odbiorcy programu:

1. Rodziny z terenu Gminy Zamość przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
2. Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem;
3. Rodziny dotknięte przemocą;
4. Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności;
5. Dzieci i młodzież, która pozbawiona jest właściwej opieki, pomocy i wsparcia ze strony otoczenia, rodziny-najbliższych, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
6. Instytucje działające na rzecz rodzin, dziecka oraz ich otoczenia.

Źródła finansowania:

Zadania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą finansowane z następujących źródeł:

-środki własne Gminy Zamość,

-dotacji budżetu państwa ,

-środki finansowe pozyskane z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych i pozarządowych.

Środki finansowe na realizację działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

Przewidywane efekty realizacji programu:

W wyniku przeprowadzonych działań przewidziane jest osiągnięcie następujących efektów:

- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zminimalizowanie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi Program,
- ograniczenie szerzenia się patologii,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Ewaluacja, monitoring i ocena programu:

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację i stan zaawansowania prowadzonych działań.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2025-2027 na terenie Gminy Zamość. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę danych.

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.